

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

מדורים חדשים

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 6:45 | 7:00 | 6:54 | 7:04

מוצאי שבת 8:00 | 8:02 | 8:03 | 8:01

רבינו תם 8:40 | 8:43 | 8:44 | 8:40

שבת מברכין, ראש חודש בימים ראשון-שני המולד ביום שבת קודש בשעה 15:10

הילולא דצדיקא

- כט - רבי מרדכי שלום יוסף פרידמן האדמו"ר מסדיגורא
- ל - רבי יעקב בירב
- א - רבי משה שמואל שפירא ראש ישיבת באר יעקב
- ב - רבי שמואל מניקלשבורג
- ג - ר' אריה ליב צינץ בעל 'מלא העומר'
- ד - רבי יעקב שפורטס מח"ס 'ציצת נובל צבי'
- ה - רבי מאיר אורבאך

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

משכיל לדוד

האם ניתן לבשר ודם להגיע למדרגת הקדושה

קרבו כוחות אדירים של קדושה מהעולמות העליונים - יוכל לנהל את אורח חייו בקדושה ולהתמודד בניסיונות החיים העומדים בדרך. נמצא שכבר בעודו בעולמות העליונים עוד קודם ביאתו לעולם מספק לו הקב"ה את הכוחות הדרושים כדי להתמודד עם היצר הרע, וממלא את מצבוריו די צרכו באוצרות של קדושה וטהרה. נמצא שהאדם מגיע לעולם הזה כשהוא מצויד כראוי במזון רוחני וקדוש שהוא למעשה כלי מלחמה נגד היצר ובכוחו לעמוד בשבועה, שהרי אין מביאין על האדם ניסיונות שאינו יכול לעמוד בהם.

וזה שאמרו חז"ל (בבא מציעא קז, א) על הפסוק "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך", כשם שביאתך לעולם בלא חטא כך צאתך מן העולם ללא חטא, עד כאן. מבקשים מהאדם ואומרים לו, כשם שבא הוא לעולם ספוג בקדושה עליונה וכוחות עליונים טמונים בו - עליו להיזהר שלא יפסיד כוחות אלו, אלא יצא מן העולם בדיוק עם אותה הקדושה שעמה הגיע לכאן.

לכן מצווה הקב"ה לאדם ואומר לו "קדשים תהיו כי קדוש אני ה'" (ויקרא יט, א) כי באמת אין הכוונה שיהיה האדם קדוש כדרגתו של הקב"ה, שהרי זהו דבר בלתי אפשרי ולא ניתן להשגה. אלא יהא קדוש כשם שהיה קודם ובאו לעולם - עומד לפני כיסא הכבוד וסופג קדושה וטהרה, ואם ימשיך עליו את הקדושה הזו הרי אף ה' יוסיף עליו מקדושתו כמו שכתוב "אני ה' מקדשכם" (ויקרא כ, ח) וכבר למעשה מבין האדם ויודע באיזו קדושה מדובר, כי ספג קדושה זו עוד קודם בואו לעולם וטמונים בו כוחות אלו ומן השמיים תובעים ממנו שהרי עמד ונשבע לפני ה' שיהא צדיק ולא רשע, ואם כן עליו לשמור על קדושה זו מכל משמר לבל יפסיד אותה ועם כוחות אלו ילחם מלחמת חורמה ביצר הרע ויכה בו ובכך יזכה לחיי נצח.

זו אפוא היא בקשתו של הקב"ה מן האדם "קדשים תהיו", וכך גם אומר הזוהר הקדוש - כי כל המצוות אשר נתן לנו הקב"ה לקיים הם עצות וכלים כדי להשיג את מעלת הקדושה, אם כך בכוחו של האדם לשמור על קדושה נפלאה זו, ובידו הדבר כי נתנו לו את הכלים לכך.

ובהמשך נאמר (ויקרא יט, ג) "איש אמו ואביו תיראו", ותמיהה היא מהי פשר סמיכות הפסוקים של יראת אב ואם לציוו "קדשים תהיו". ונראה לי לומר בזה כי כידוע מעשה אבות סימן לבנים וכשם שהאדם מתנהג הרי כך בניו אחריו הולכים בדרכיו ולומדים ממעשיו, ודרך הבן לחקות את אביו בהליכותיו והנהגותיו. לכן מצווה התורה ואומרת שידע האדם כי אם יתנהג בקדושה ובטהרה - קדושה זו בהכרח שתעבור גם אל יוצאי חלציו ובניו אחריו, כי עיקר חינוכם של הבנים בזה שהם מתבוננים בהנהגות הוריהם. כשם שההורים מתנהגים - כך בנייהם אחריהם ולכן מצווה התורה "קדשים תהיו" ומיד לאחר מכן "איש אמו ואביו תיראו" לרמוז לאב ואם שבקדושה זו יזכו גם בניהם.

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' א-להיכם" (ויקרא יט, א). חז"ל אומרים בתורת כהנים "קדשים תהיו" - פרושים תהיו. ובפרשת שמיני נאמר (ויקרא יא, מד) "והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני". ואיתא בתורת כהנים "כי קדוש אני" - כשם שאני קדוש כך אתם היו קדושים, כשם שאני פרוש כך אתם היו פרושים. עד כאן.

ולכאורה יש להבין את דברי המדרש. הרי מיהו האדם, בשר ודם יציר חומר אשר יתיימר להגיע לקדושה עילאית זו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, אשר מלאכים ותרשימים סובבים אותו ורועדים וחלים מפניו. הרי היצר הרע יושב ושוכן בלב האדם ומנסה להכשילו על כל צעד ושעל ומנסה בכל כוחו להסיתו אל הדרך הרעה, האם אפשרי כי חרף כל הניסיונות והקשיים העומדים בפני האדם יצליח הוא להעפיל לדרגות קדושה כה גבוהות ונשגבות, ואם כן מהו הדמיון ומהי ההשוואה לבורא העולם ונשבת שמו?

עוד אמרו חז"ל (נדה ל, ב) על הפסוק "תשבע כל לשון", זה יום הלידה שמשביעים אותו תהי צדיק ואל תהי רשע. ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה, היה בעיניך כרשע, והוי יודע שהקב"ה טהור ומשרתיו טהורים ונשמה שנתן בך טהורה, אם אתה משמרה בטהרה מוטב, ואם לאו הריני נוטלה ממך, עד כאן.

ולכאורה שבועה זו בטעות יסודה, וכי האדם יודע מה מצפה לו בבואו לעולם הזה, האם יודע הוא איזו התמודדות קשה נכונה לו בבואו לעולם אל מול היצר הרע? שם בעולמות העליונים נמצא הוא כעת, והעולמות הינם נקיים מכל רבב של רע ואין יצר הרע שולט בהם, בוודאי שחושב הוא כי להיות צדיק ולא רשע - דבר של מה בכך הוא ומוכן הוא אף להישבע על כך. אולם כשמגיע לעולם הזה ורואה ונתקל בניסיונות קשים, לכאורה מיד נסוג הוא לאחור ומתחרט על שבועתו וחוזר בו כי אינו יודע מראש שיש להילחם ביצר הרע.

וחשבתי לומר בסיעתא דשמיא, כי כשהאדם נמצא למעלה לפני ביאתו לעולם עוד קודם שבועתו - מראים לפניו את כל תחלואי העולם הזה ואת כל הניסיונות הנמצאים בו ומלמדים אותו כי מלחמה קשה צפויה לו בבואו לעולם, ורק אז משביעים אותו. כך למעשה נמצא כי יודע הוא בבירור על מה הוא נשבע ולקראת מה הוא הולך ואין זו שבועת שווא.

ואפשר לומר שזהו שאומרת הגמרא (שם לא, ב) תינוק במעי אמו נר דלוק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו. שמראים לו בפניו את העולם עם כל הקשיים והניסיונות שבו כדי שידע לקראת מה הוא צועד, ואומרים לו - כי אם רצונו להצליח במלחמה זו, עליו להקפיד שרר דלוק יהיה מעל לראשו, דהיינו שזר התורה תמיד יהא דלוק וזורח עליו, ואז ממילא מובטח לו שיצליח במערכה כנגד היצר הרע. נמצא שעוד קודם שבועתו יודע הוא את אשר עתיד לעבור ושבועתו שבועת אמת.

ושבועה זו משביעים אותו דווקא כשהוא נמצא בעולמות העליונים במקום שאפוף קדושה וטהרה, מקום זך ונקי מכל רבב של טומאה, כדי שבשעת שבועתו יספוג מן הקדושה הנמצאת במקום וכך בעת כזו שבה שואף הוא אל

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מי יכול לכוין את העננים בנתיבות?

"קדושים תהיו כי קדוש אני ה' א-להיכם" (ויקרא יט, ב)

מהי בעצם קדושה?

היטיב להגדיר זאת המלבי"ם בפרשתנו, וכה הם דבריו הנפלאים: "הקדושה היא הפרישות וההתנשאות מכל דרכי החומר והטבע... וכן הקדושה הנאמרת אצל ה', היא מה שיעלה מן ההנהגה הטבעית אל ההנהגה נסית פלאית, ושוודד ומבטל כוח ענייני הטבע ותהלוכותיה". בעקבות הגדרה זו מביאר עוד המלבי"ם את כוחם הכביר של חכמי התורה שיכולים אף הם לשדד את מערכות הטבע, עד שהקב"ה כביכול מבטל את רצונו ועושה כרצון הצדיק. "זה שאמרו 'אם מקדשים אתם עצמכם - מעלה אני עליכם כאילו קדשתם אותי'. כי שיתקדש ה' בהנהגת העולם, להנהיג הנהגה פלאית, תלוי בקדושת ישראל וממשלתם על הטבע והחומר".

כיצד מגיעים למעלה שכזו לפתוח שערים בחכמה ולבטל את כוחות הטבע? חז"ל מגלים לנו מהו המפתח הפלאי הזה, ושמו מסירות נפש. בגמרא (ברכות כ, א) מסופר ששאל רב פפא את אביי: "מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אנו דלא מתרחיש לן ניסא?" והתשובה שקיבל היתה הכל תלוי בכח המסירות נפש שיש לנו כלפי צרון השי"ת.

וכך מספרים על קדוש ישראל הבבא סאלי זצ"ל, שבמוצאי שבת אחד, כאשר הקהל יצא החוצה לקדש את הלבנה, התקשרו השמים בעבים, והלבנה סירבה לצאת. כל הנוכחים הביטו אל הצדיק, לראות מה יעשה וכיצד יפעל.

והנה, לפתע נטל הצדיק את מקלו, הטה אותו לצד ימין, לאחר מכן הטה את מקלו לצד שמאלה. וראה זה פלא. הלבנה אכן יצאה מבין העבים שזו הצידה, והקהל יכול היה לקדש.

מששאלו את הצדיק 'וכי יש לך שליטה על הלבנה', השיב רבי ישראל אבוחצירא ואמר שהמעשה הזה שראיתם לא התחיל בנתיבות, שורשו נעוץ הרחק מכאן, בעיר ליאון שבצרפת.

כאשר הייתי בעיר זו, והגיע פעם זמן קידוש לבנה, אי אפשר היה לקדש את הלבנה, בגלל העננים. וכך חזר הדבר על עצמו כמה לילות, עד שהגיע כבר הלילה האחרון, ועדיין יש עננים.

בני המקום אמרו לי שאם ברצוני לקדש את הלבנה, צריך לנסוע מכאן למרחק של 380 ק"מ, עד לעיר מרסיי, ושם אוכל לקיים את המצוה. ללא שהות נוספת, כך סיפר הבבא סאלי, ארזתי את מיטלטלי, ונסעתי למרסיי כדי לקדש את הלבנה. לשם דוגמא צריך לומר, שהמרחק הזה בין ליאון למרסיי בצרפת, מקביל לנסיעה מבני ברק עד לאילת.

והנה, הבבא סאלי היה יכול לומר שזה יותר מדי קשה ולא צריך לנסוע עד למרסיי, אבל הוא לא עשה כך, אלא הטריח את עצמו ומסר את נפשו לקיום המצוה.

אם כן, מי שמוסר את הנפש עבור קיום מצוה פלונית, קונה בצורה מסוימת שליטה על חפצי המצוה, וכשהוא רוצה לקדש את הלבנה בנתיבות שבנגב, והיא מכוסה בעננים, ניתנת לו

האפשרות 'לסלק' את העננים ולהוציא את הלבנה, והכל בגלל מסירות הנפש ההיא, שקדמה לאירוע.

ישועה בזכות האמונה

בהיותי במיאמי קבלתי שיחת טלפון בהולה. מעבר לקו היה אחד מבאי ביתו של רבי מנחם הי"ו. הוא סיפר לי בכאב רב שמצבו של רבי מנחם, יהודי יקר וחשוב, הנמנה על הקרובים לי ביותר - אינו כפי טוב, ומשום כך הוטס לניו יורק לצורך טיפול רפואי דחוף. בתחילה, לא הייתי מודע לגודל המצב הקשה ועל כן נעניתי לאותו אדם בשיחת הטלפון "אל דאגה, אין כלום והכל בסדר בעזרת ה'".

מספר ימים לאחר מכן שוב התקבלה עבורי שיחת טלפון דחופה מן המשפחה, כשהפעם ביתו של החולה הי"ו מהעבר השני של הקו. בלב נשבר וברוח נסערת היא סיפרה כיצד תוצאות הבדיקות לא הותירו מקום לספק, המחלה האימה נתגלתה בראשו רח"ל ומצבו קשה ביותר...

בכאבה הרב היא אף פנתה ואמרה אלי "וכי כבוד הרב משקר?! כיצד יתכן שהנכם אומרים שאין לו מאומה, ומצבו תקין?! וכי אינכם מודעים לחומרת המצב..."

לא ידעתי כיצד להגיב ואף הייתי מופתע מן הצורה שבה דיברה, אולם לאחר מספר שניות שב אלי יטחוני בה' יתברך ובזכות אבותי הקדושים וכשאני משליך יביי על ה' יתברך נעניתי ואמרתי "אל דאגה! הוא עוד ישוב לאיתנו הראשון בריא ושלם, ומצבו אינו חמור כלל כפי שסבורים". באומרי זאת הרהרתי בליבי, הרי הקב"ה הוא הרופא הגדול ואצלו זה אכן 'כלום'.

בתוך כדי כך נודע לי כי רבי מנחם הי"ו אמור לעבור ניתוח סבוך ביותר, שלהערכת הרופאים הוא אמור להימשך כשמונה עשרה שעות. ואז גמלה בליבי ההחלטה לטוס לניו יורק ולשהות בסביבתו כדי לעודדו ולהתפלל עבורו.

בהגיעי לשם, נאספו כל בני משפחתו, ולפתע ניגש אלי רופאו האישי בפנים חמורות סבר. "דע לך כבוד הרב" הוא פנה אלי "מצבו של החולה גרוע מאוד. בעוד דקות ספורות הוא

אמור לעבור ניתוח מורכב ביותר, והסיכויים להחלמתו הם קלושים. ואני תמה כיצד הינך מבטיח למשפחה כי מצבו תקין, ואין כלום מבחינה רפואית?"

באותם רגעים שוב החל ליבי לפעום בחזקה, ונתקיים בי "קול דודי דופק"... והבנתי כי המצב אינו פשוט כלל, ומאיך בני המשפחה וכן הרופא מבינים ממני כי אני פוטר אותם בלא כלום. וממעמקי ליבי נשאתי תפילה חרישית לה' יתברך שלא אבוש, ותחניתי להחלמתו בזכות אבותי הקדושים תישא פרי ויתקדש שם ה' יתברך בעולם.

וכך, מעודד מן המחשבות הללו אמרתי לרופא "בעזרת ה' יתברך הוא יצא מן המצב הקשה כשהוא בריא ושלם לחיים טובים ולשלום" והאמנתי בכל ליבי לכל מילה שיצאה מפי.

שמונה שעות מתוחות חלפו מחוץ לחדר הניתוח, שעות קשות בהן ייחדתי את כל מחשבותיי לאמונה התמימה בה' יתברך ובעבדיו הצדיקים לישועה. והנה- נפתחות הדלתות והרופאים ניגשים אלינו בהתרגשות בלתי מוסתרת ומספרים, שהניתוח בסייעתא דשמיא עבר בהצלחה מרובה מעל ומעבר להשערותיהם הקודרות של הרופאים ואנשי הצוות. וכעת מוגדר מצבו יציב, והוא יצא מכלל סכנה!

את גודל קידוש שם שמים שנעשה באותה שעה, קשה לתאר ולשער. וכך, בחסדי שמים הוא מחלים מיום ליום ומצבו משתפר כשהוא מסוגל בסייעתא דשמיא לאכול ולשתות, ואף לשוחח מעט עם בני משפחתו, לאחר שאך ימים ספורים קודם לכן הוא היה בין חיים למוות!.

דוד המלך ע"ה אומר (תהילים לב, י) "והבוטח בה' חסד יסובבנו". ואם אדם מאמין בה' יתברך באמונה תמימה ושלמה ובוטח בו בכל לב, כשהוא נשען על רובי חסדיו, מובטח לו שלא ישיב את פניו ריקם.

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "ויאמר לו יהונתן מחר חודש"

(שמואל א, כ)

הקשר לפרשה: שבת זו היא שבת שלמחרתה (בימים ראשון ושני) יחול יום ראש חודש אייר, ומכאן הקשר להפטרת השבת בפרק שבו מוזכר העיתוי "מחר חודש".

נצור לשונך

שתי עבירות בשיחה אחת

תולה ארץ על בלימה

המספר לשון הרע וכן המקבל עוברים על מצות 'את ה' א-להיך תירא', שזו מצוה לירא מה' ולא לעבור על רצונו בעשיית עבירות.

זאת ועוד: המספר והמקבל עוברים על מצות תלמוד תורה, שהרי בזמן שדיברו לשון הרע היו צריכים לעסוק בתורה, ועונש ביטול מצוה זו שקול כנגד כל העוונות.

בדרכי אבות

פרקי הדרכה ממשנתו של הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
על מסכת אבות

פניני הפרשה

פרק ראשון

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

ישראל עם קדושים מתחילים בלימוד מסכת אבות מיד לאחר חג הפסח, וכמה טעמים נאמרו על כך ואין כאן מקומם. וצריך להבין מפני מה תיקנו הקדמונים ללמוד משנה זו שבמסכת סנהדרין, קודם שמתחילים ללמוד מסכת אבות.

ואפשר לומר, שרצו חכמים ללמדנו את חומרת ענייני בין אדם לחברו, שמבחינה מסוימת הם חמורים מדברים שבין אדם למקום, לפי שכשחטא אדם להקב"ה ושב בתשובה, הקב"ה מתפייס לו, אבל אם חטא אדם לחברו, אפילו שב בתשובה אין מוחלים לו, עד שירצה את חברו (יומא פה, ב).

ויש להביא ראיה מהגמרא (גיטין נה, ב) שסיפרו שם, שבעל סעודה אחת לא הרשה לשונאו, ששמו היה בר קמצא, לשבת בסעודתו, ואף הכלימוהו, וחכמי ישראל שישבו שם שתקו, ולא אמרו כלום. הלך בר קמצא ואמר לקיסר רומי שמרדו בו ישראל, וכדי לברר אם הדבר אמת, שלח עמו הקיסר קרבן לבית המקדש, ועשה בו מום כזה, שאינו נחשב למום אצל הרומיים, אבל פסול להקריב על המזבח, ואף על פי כן ביקשו חכמים להקריבו מפני שלום מלכות. עיכב בידם רבי זכריה בן אבוקולס, שהרי יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח, נתכנסו להרוג את המלשין, אמר להם רבי זכריה, יאמרו מטיל מום בקדשים יהרג, אל תמיתוהו. ואכן לא הקריבו את הקרבן, וחשב הקיסר שאכן מרדו בו ישראל, ושלח את הצבא להחריב את ירושלים. אמר רבי יוחנן, ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס החריבה את ביתנו, ושרפה את היכלנו, והגליטנו מארצנו.

וקשה, שהרי מצינו שאמרו חכמים (יומא ט, ב) מקדש שני חרב מפני שהיתה בו שנאת חנם. וצריך להבין, אם חרב מפני שנאת חנם, לא החריבה אותו ענוותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס, וכיצד מתקיימים שני המאמרים האלו. אלא, לפי שהחכמים שישבו בסעודה ראו את בעל הבית כשהוא מבייש את בר קמצא, ולא אמרו לו דבר ונתנו לו להכלימו, ומאידך, כיון שבא לפניו עגל לקרבן שהיה בו מום, מיד התחילו הכל לפלפל בהלכה, זה אוסר וזה מתיר, באותה שעה פגעה בהם מדת הדין ואמרה, רבונו של עולם, חכמים הללו בשעה שראו את בעל הסעודה מבייש את אחיו בשביל שנאת חנם, שתקו ולא אמרו לו כלום, ולא מיחו בו מפני הלבנת פנים, עכשיו שאין הדבר תלוי בהלבנת פנים אלא בקרבן, יש מהם מתירים להקריבו ומהם אוסרים, ופתאום אינם שותקים, אין הם ראוים לישב על אדמתם.

אילו שתקו החכמים גם בשעה שבא העגל עם המום לפניו, והיו מקריבים אותו על המזבח עם המום, היה אפשר לדונם לכף זכות ולומר, שהם עמי הארץ ואינם יודעים למחות. אבל כיון שמיחו על הקרבן ולא מיחו על הלבנת פנים, קולר תלוי בצוארם, ומיד נגזר עליהם גזר דין, ולא יצאו ימים מועטים עד שנחרב הבית ויצאו ישראל בשבי, ולכן אמר רבי יוחנן שענוותנותו של רבי זכריה היא שהחריבה את הבית, שהרי לולא ענוותנותו היה הקרבן הפסול נקרב, ומדת הדין לא היתה יכולה לומר כלום.

ואת זה לימדונו חכמים כאן, שיהיה אדם בדברים שבינו לחברו יותר מבדברים שבינו לבין המקום, ומכפרתם אנו לומדים חומר עבירות שבין אדם לחברו, שכן עבירות שבין אדם למקום עשה תשובה מתכפרים לו ביום הכיפורים, עבירות שבין אדם לחברו אפילו שב והתודה אין יום הכיפורים מכפר עליהן עד שילך וירצה את חברו, ולכן ויתר להם הקב"ה דברים שבין אדם למקום, ולא ויתר להם דברים שבין אדם לחברו.

למי מחכים המלאכים בכל יום?

"קדושים תהיו כי קדוש אני ה' א-להיכם" (ויקרא יט, ב)
פירש רבינו יעקב אבוחצירא זיע"א בספרו 'פתוחי חותם' בדרך רמו, כי הנה אין המלאכים אומרים קדושה למעלה עד שישראל אומרים קדושה למטה. ואם ישראל האומרים קדושה לא יהיו קדושים וטהורים מצד עצמם, לא יוכלו לומר קדושה בפיהם כי אין זה אלא לעג וקלס. והמלאכים שממתנינים לשמוע קדושה מישראל, יקטרגו חלילה ויאמרו: רבונו של עולם, לאלו אנו ממתנינים עד שיאמרו קדושה? ולכן עם ישראל צריכים לדאוג שיהיו קדושים, כדי שיהיו ראויים לומר קדושה, ואחריהם יאמרו המלאכים.

וזהו שאומר הכתוב: "קדושים תהיו" - תקדשו עצמכם בקדושה ובטהרה, "כי קדוש אני ה'", וצריכים העליונים והתחתונים לקדש אותי, והמלאכים ממתנינים לישראל עד שיאמרו קדושה תחילה. וסיים הכתוב בתיבת "א-להיכם", ובתיבה זו רמוז בראשי תיבות: אך יתקדשו כי המלאכים ממתנינים להם.

העשירים אינם אלא צינור לצדיקים

"לא תעשוק את רעך ולא תגזל" (ויקרא יט, יג)
מיהו אותו 'רע' שעליו מזהירה התורה שלא נעשוק אותו, ומדוע דווקא עליו נאמרה אזהרה זו?

ביאר רבינו חיים בן עטר זיע"א ב'אור החיים' הקדוש, שיש בזה רמז למאמר חז"ל שבני תורה אין להם פרנסתם בעולם הזה, וכאומרם (ילקוט משלי רמז תתקל"ד) שאמרה תורה מפני מה בני עניים. והטעם הוא, שמעתי טעם נכון משם האר"י ז"ל, כי אין העולם יכול לסבול רוב הטובה אשר תינתן בשביל הצדיקים, לזה אינו משפיע אלא לבינונים, ודרך שם יהיו ניזונים בני התורה.

נמצאנו למדים שאין העשירים אלא מרזב אשר הוכן להסתפקות הצורך לצדיקים, וצוה ה' לבל יעשוק האדם את ריעו שהוא הצדיק, וכמו שנאמר בתהלים (קכב, ח) "למען אחי ורעי, אדברה נא שלום בך", ואם לא ייתן לו את חוקו, הרי זה עושק מפורסם.

מהכלל הקטן אל הכלל הגדול

ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח)
בספר 'סוד צדיק' מסופר שפעם פנה רבי שלומק'ה מזועהיל אל משמשו רבי אלי' ראטה, ושאל אותו ביאור בדברי רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה".

אם רבי עקיבא אומר 'כלל גדול' סימן שיש גם 'כלל קטן', ומהו אפוא אותו כלל קטן?

ר' אלי' החריש והמתין למוצא פי הרבי.

המשיך הרבי ואמר לו ביאור הדברים כך הוא:

למשל אם תשמע שסוחר אתרוגים נודע הרוויח במסחר האתרוגים סכום עתק, אז הכלל הקטן אומר שעינך לא תהיה צרה ברווחיו, כי מה דעלך סאני לחברך לא תעביד (שבת לא, א), ואילו הכלל גדול הוא שלא רק שלא תכאב על רווחיו אלא אף גם תשמח בהם כמו שאתה בעצמך הרווחת אותם, וזהו הכלל גדול ואהבת לרעך כמוך!

קוים לדמותה של אשת חיל בישראל

למה נמשלו הצדיקים?

ידוע הוא שהצדיקים נמשלו לכוכבים. כמאמר הנביא (דניאל יב, ג) "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". ומה טעם נמשלו הצדיקים לכוכבים? ביאר רבינו המאירי לומר לך, מה הכוכבים אין ניכר זוהרם ביום אלא בלילה, כך הצדיקים אין אור זוהרם ניכר במלא זיווהם והדרם אלא לאחר לכתם מן העולם.

כיוון שהצדיק נפטר וכבה השמש בצהריים ותחשך הארץ, או אז מתפרסם בעולם שמו הטוב ומתגדל כבודו בעיני העם וזוהרו מבהיק ככוכבים הזוהרים בחשכה.

כזו היתה הרבנית הדגולה אמא של מלכות, מחברתו הטהורה של כ"ק רבינו משה אהרן פינטו זיע"א, שנסתלקה מאיתנו לאחר אריכות ימים ושנים כשהיא רואה דורות ישרים מבורכים המחזיקים בשלשת העמודים שעליהם העולם עומד, בתורה בתפילה ובגמילות חסדים.

בחיי חיותה מרוב צניעות שהייתה בה לא זכו כולם להכירו את אישיותה את מידותיה ופעליה להרבות כבוד שמים בעולם, כפי שספד לה בנה שיבדל לחיים טובים וארוכים מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א "אמא הצדקת כל ימיה הכינה עצמה לקראת בואה לעולם האמת, אמא ע"ה ידעה שרק מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת, לכן הרבתה בצדקות בקדושה בטהרה בצניעות במידות טובות בחסד ובאהבה לזולת, חזקת אמונתה וביטחונה בה' היה להפליא וגם דקדוקה במצוות היה באופן מעורר השתאות. ועתה שהלכת לבית עולמך, לפתע אורך זרח ככוכב וכולם מהללים ומשבחים את מעלותייך ומעשייך הטובים".

ביריעה זו שתוקדש לכבודה של הרבנית ע"ה, נארוג קוים לדמותה של 'אשת חיל' בישראל, על המבט היהודי האמיתי בתפקידה החשוב של האשה עקרת הבית - אם הבנים שמחה, זו שזוכה להגיע למקום הגבוה שעליה מצביע שלמה המלך ואומר "ויהללוה בשערים מעשיה".

אשת חיל מי ימצא ורחק מפנינים מכרה

החכם מכל אדם משרטט קוים לדמותה של האשה היהודיה שזכתה לתואר "אשת חיל". עיקרה של אשה היא בחיל שהיא עושה, בחריצותה ובכל מה שמתלווה לעמלה בגידול בניה ובנותיה, בכל מה שהיא משקיעה בפועל - גם להשלמת צרכי גופם וגם להשלמת צרכי רוחם.

"אשת חיל" הוא מושג נרדף לחריצות. גם הפעולות המתארות את האשת חיל במזמור,

כולן מתייחסות לעמלה והשקעתה בביתה. "ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו. מרבדים עשתה לה... סדין עשתה ותמכור... עוז והדר לבושה".

האשה השלמה אינה יודעת ליאות לא ביום ולא בלילה, זוהי יפעתה של האשה היהודית הכשרה. זו שמציידת במזון, בפרוסה ערבה את בניה בצאתם ללמוד תורה. זו שתקנה מלבושי בני ביתה בעוד לילה, בטרם הקיצו משנתם על מנת שלא יחסרו דבר. זו שמלווה אותם בתפילותיה, בדמעותיה ובתחינותיה. זו שמקדמת פניהם בשמחה, ואזנה תמיד קשובה להאזין לשיחם ולהגם. ולעת ערב שהעיפות משתלטת גם עליה, היא עוד יושבת לצידם לספר להם על מעשי הצדיקים וקוראת איתם קריאת שמע ומנענעת את עריסתם בשירים של תורה עד שתערב שנתם. ובעוד לילה היא קמה לדאוג לטרף יום המחר.

בתום ששת ימי המעשה, באה אתנחתא. הבית היהודי כולו לובש חג ואור הנרות מרצד באווירה של קדושה, כשהבנים עוטים בגדי חג וריח מטעמי השבת מרנין את הלב. מפה צחורה על השולחן וכלים נאים ערוכים ומרחיבים את הדעת.

האב שב מבית הכנסת, ומלאכי השרת מלויים אותם פנימה. אז המעשים מהללים את העושה. כאן, בתחינה שבועית זו, יאמר שיר מזמור, למי שהיא עיקרו של בית - הסגולה והלב של כל השקיקה הזאת. למי שהוסיפה בחכמת ליבה עוד נדבך בבניין המפעל האדיר הזה ששמו 'בית'. האם שהשקיעה את כל כוחות נפשה במסירות על מנת להעניק לכולם רגע נכסף זה לרוממם אל טרקלין השבת. על כל אלו - "קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה".

להרבות חיילים לתורה

יסוד גדול למדנו על דמותה של האם בחינוך ילדיה מרחל אמנו, שכשנולד בנה בנימין לפני פטירתה קראה בשם 'בן אוני', וביאר רש"י בהיות ורחל התקשתה בלידתה קראה לו 'בן אוני', בן צערי, כמו שביאר רש"י, ואילו אביו קרא לו בנימין על שם בן ימין.

אין זה אלא משום שרחל ידעה כמה כוחות השקיעה בבניין בית יעקב, שתהיה מיטתו שלמה בלא פסול, ועכשיו ראתה כי עומדת היא למות, חששה מאד מי יחנך ויגדל את הבן נולד, על כן קראה את שמו בן אוני, שכן מי יודע אם הבן הזה שלא יהיה מי שיחנכו יגרום לה אנינות בעולם הנצחי.

אבל המילדת ניחמה אותה מחששה זה באומרה לה - "גם זה 'לך' בן", שוודאי גם הוא יגדל לפי השקפתך וחינוכך, וגם יעקב קראו בן ימין, כפי שפירש הרמב"ן בן הכח או בן החזק, כי הימין בו הגבורה וההצלחה, כענין שנאמר 'לב חכם לימינו', והוא רצה לקראו בשם שקראתו אמו, שכן כל בניו נקראו בשם שקראו להם אימותיהם, ובכך שקראו בן ימין, הבטיח יעקב לרחל שהוא יהיה לו במקום אב ואם יחדיו, וימלא את צרכי האם בגידול בנה.

אך למדנו מכך ענין נשגב, שהמשא ומתן ברגעים האחרונים לפני פטירת רחל לא עסק במציאת מילוי צרכי הגשמיים של הבן היתום הקטן, אלא עסקו רק בדאגה אחת - בעתידו הרוחני של בנם בנימין, זוהי מעלתה של האם הצדקנית.

זו למעשה היתה מאשת נפשה של הרבנית ע"ה שכל צאצאיה ילכו בדרך אבות, יעשו רצון אבינו שבשמים, גם כאשר היתה צריכה לוותר על נוחות ומנעמי העולם, עשתה זאת בשמחה ואהבת התורה שפיעמה בלבה הטהור.

כך למשל סיפר מו"ר שליט"א בהספד השבעה על מסירות נפשה להעמיד דור ישרים בקדושה ובטהרה: "אמא ע"ה מסרה נפשה למען לימוד התורה של ילדיה. בהיות ילד רך בשנים בסה"כ בן שמונה שנים, רבי משה אבגי שליט"א השכים קום ובא לביתנו כדי לקחת אותי עימו לשיבה, עלינו לרכבת ואמא למטה, אני בוכה על הפרידה מאמא האהובה, וגם אמא דמעתה על לחייה כי קשתה עליה הפרידה כי ידענו שמעתה זה שנים שלא נפגש".

בשורה טובה לשוחרי תורה

הופיעו ויצאו לאור הספרים החשובים

אעירה שחר

על התורה והמועדים
ו' חלקים

מאת מורנו ורבנו הגה"צ

רבי דוד חנניה פינטו שליט"א